

17311215

**Berings bønsskrift til kejserinde Anna Ioannovna
om rejsegodtgørelse, forfremmelse og lønstigning eller 59 bondegårde**

Den 14. august 1730, et lille halvt år efter sin hjemkomst fra den Første Kamtjatka-ekspedition, blev Bering forfremmet til *kaptajnkommantør*, den laveste admiralsrang. Han var dog ikke ganske tilfreds med denne grad, fordi nogle af hans kolleger i flåden med lavere anciennitet kort forinden var blevet forfremmet til den følgende admiralsrang, *schoutbynacht*. Desuden havde han lidt økonomiske tab ved sin lange udsendelse. Mens andre søofficerer havde fået rejsegodtgørelse i størrelsesordenen 300 til 500 rubler for kortere togter, var Bering på trods af sine fem år på ekspeditionen ikke blevet betænkt med et sådant tillæg. Ved hjemkomsten truede nye økonomiske problemer. Hans hus på flådebasen Kronstadt i den Finske Bugt var blevet dømt til nedrivning og skulle genopføres på et nyt sted, som led i en ændret plan for Kronstadts befæstning og boligkvarterer.

I kraft af sit ægteskab med en købmandsdatter fra det karelske Viborg (russisk Vyborg, finsk Viipuri) var Bering velorienteret om lokale forhold i omegnen af den tidligere svenske by, som russerne havde erobret under den Store Nordiske Krig. Under russisk herredømme bredte livegenskabet sig på det Karelske Næs, og Bering havde åbenbart fingeren på pulsen i denne proces. Han kendte til et område, hvor 59 bondegårde endnu ikke var kommet under en herremand. I januar 1731 indsendte han et bønsskrift til kejserinde Anna hvor han ikke blot bad om højere rang og løn, men også om at få tildelt de pågældende gårde til sikring af sin families udkomme og som belønning for tro tjeneste.

Bønsskriftet havnede imidlertid i en bureaukratisk blindgyde, i en dyng af lignende personlige henvendelser til kejserinden. Det blev tilsyneladende aldrig behandlet, men dog gemt og bevaret for eftertiden (trykt på russisk i VKE 1, s. 28-29). Efter at Bering forgæves havde ventet på svar i et lille års tid, sendte han endnu et bønsskrift med de samme ønsker. Dog nævnes hans hus i Kronstadt ikke længere. Denne gang blev brevet læst og forelagt Senatet den 15. december. Det endte med at udløse en belønning til Bering på 1000 rubler for den Første Kamtjatka-ekspedition. Ønsket om højere rang og om fæstebønder blev derimod ikke imødekommet. Det er den fornyede henvendelse til kejserinden, der gengives nedenfor i oversættelse.

Originaldokumentet er på stempelpapir og underskrevet af Bering. Det befinder sig på det Russiske Statsarkiv for Gamle Aktstykker (RGADA) i Moskva, fond 248, reg. 10, bog 543, s. 269-270. Oversat efter VKE 1, s. 66-67.

Oversættelsen © Peter Ulf Møller og Natasha Lind

Allerdurchlaughtigste, Stormægtigste Kejserlige Majestæt Anna Ioannovna,
Selvhersker over alle Russere

Gennem 28 år har jeg, underdanigste, tjent Deres Kejserlige Majestæts allerdurchlaughtigste forfædre og tjener nu Deres Kejserlige Majestæt. I 1725 blev jeg, underdanigste, på personlig befaling af Hans Majestæt Kejser Peter den Første og Store, af salig og evindelig ihukommelse, udkommanderet på den Sibiriske Ekspedition, hvor jeg befandt mig til 1730. Ved min hjemkomst i 1730 blev jeg på Deres Kejserlige Majestæts allernådigste befaling forfremmet til kaptajnkommantør.

For tiden findes der ved flåden, ud over det forskriftsmæssige antal, tre kaptajnkommantører som kun modtager deres gamle traktement, heriblandt også jeg, underdanigste. Under min udsendelse på

den Sibiriske Ekspedition er flere med lavere anciennitet end mig blevet forfremmet fra kaptajn til kaptajnkommandør og schoutbynacht, og hvis jeg ikke havde været fraværende dengang, så vil jeg antage at også jeg i kraft af forordningerne ville være blevet forfremmet efter anciennitet. Blandt dem, som har været udsendt på mindre fjerne ekspeditioner, har nogle fået 500 rubler hver i rejsepenge for det, mens jeg, underdanigste, ikke har fået noget for min udsendelse og ikke er blevet tilgodeset med nogen belønning. I Vyborg-området, i distriktet og stiftet Jääski,¹ findes imidlertid på den russiske side ni og halvtreds bondegårde der var tilbage efter fordelingen i 1715, og som stadig ikke er givet til nogen.

Allernådigste Kejserrinde, jeg beder Deres Kejserslige Højhed om at Deres Øverste Magt vil beordre, at jeg, underdanigste, for min mangeårige tjeneste og for mine store anstrengelser og tab under nævnte ekspedition, tilgodeses med en rejsegodtgørelse i rimeligt forhold til hvad andre har fået, og ligeledes med løn og rangmæssig anciennitet i forhold til mine kolleger, eller at jeg til livets ophold allernådigst betænkes med de ovennævnte bondegårde, så jeg bedst muligt sikres mod at ende i yderste armod.

Deres Kejserslige Majestæts underdanigste træl, kaptajnkommandør af flåden,
Vitus Bering

[...] ² december 1731.

¹ Jääski hedder i dag Lesogorskij og ligger i Leningrad-området, ved Vuokse-floden, omtrent midt imellem Kamennogorskij og Svetogorskij.

² Der er her afsat plads til at indføre en dato.